မန်လည်ဆရာတော်၏ မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်မှ ဥပမာအလင်္ကာများ

ခင်စန်းဝင့် *

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် မန်လည်ဆရာတော်၏ မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်မှ ဥပမာအလင်္ကာများကို ရွေးချယ် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုသို့ တင်ပြရာတွင် မန်လည်ဆရာတော်၏ မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်ကို အလေ့လာခံအဖြစ် သတ်မှတ်လေ့လာပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် မဃဒေဝလင်္ကာသစ်မှ ဥပမာအလင်္ကာများကို ဗုဒ္ဓဝင်၊ ဇာတ်နိပါတ်၊ စာပေကျမ်းဂန်ကို အခြေခံသည့် ဥပမာအလင်္ကာများ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသည့် ဥပမာအလင်္ကာများဟူ၍ ခွဲခြမ်းလေ့လာထားပါသည်။ ဤသို့လေ့လာတင်ပြခြင်းဖြင့် မန်လည်ဆရာတော်ကြီး၏ စာပေကျမ်းဂန်နှံ့စပ်မှု၊ အလင်္ကာဖန်တီးမှု စွမ်းရည် ထက်မြက်မှုတို့ကို တွေ့ရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့လေ့လာရာတွင် မြန်မာစာပေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ မြန်မာစာပေ အမွေအနှစ်ထိန်းသိမ်းမှုတစ်ရပ်အဖြစ် အကျိုးပြု နိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ – ***အလင်္ကာ၊ ဥပမာအလင်္ကာ၊ ဗုဒ္ဓဝင်၊ ဇာတ်နိပါတ်၊ စာပေကျမ်းဂန်ဆိုင်ရာ ဥပမာအလင်္ကာ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ လောကဆိုင်ရာ ဥပမာအလင်္ကာ။***

နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာစာပေလောကတွင် လောက၊ ဓမ္မ၊ ရာဇရေးများ စုံလင်စွာ ပါဝင်သည့် မန်လည်ဆရာတော်၏ မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်မှ ဥပမာအလင်္ကာများကို ကောင်းနိုးရာရာ ရွေးထုတ်၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုသို့လေ့လာရာတွင် မန်လည်ဆရာတော်၏ ထေရုပ္ပတ္တိနှင့်စာပေ၊ မန်လည်ဆရာတော်နှင့် မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်၊ အလင်္ကာဟူသည်၊ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်မှ ဗုဒ္ဓဝင်၊ ဇာတ်နိပါတ် စာပေကျမ်းဂန်ကို အခြေခံသည့် ဥပမာအလင်္ကာများ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ လောကကို အခြေခံသည့် ဥပမာအလင်္ကာများ ဟူ၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

* ဒေါက်တာ၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန်အဝေးသင်တက္ကသိုလ်

၁။ မန်လည်ဆရာတော်၏ ထေရုပ္ပတ္တိနှင့်စာပေ

မန်လည်ဆရာတော်ကြီးကို သစ်ကုန်သည်ကြီး ဦးတင်ညို၊ ဒေါ်ဖြေတို့က မန်လည်ရွာ၊ မင်းကုန်းရပ်တွင် သက္ကရာဇ် ၁၂၀၃ ခုနှစ်၊ နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၂ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့၊ ညဥ့် ၃ချက်တီးကျော် အချိန်တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်မာ ဖြစ်သည်။ မောင်မာ အသက် ၃ နှစ် အရွယ်တွင် ဖခင် သစ်ကုန်သည်ကြီး ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ သို့နှင့် အမိ ဒေါ်ဖြေ၏ အုပ်ထိန်းစောင့်ရှောက်မှုဖြင့် သိတတ်သည့် အရွယ်မှစ၍ စာပေသင်ကြားဆည်းပူးလာခဲ့သည်။ ၁၂ နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်လျှင် ဝန်းသိုမြို့ တောင်ပေါ်ကျောင်း ဝန်းသိုစော်ဘွား၏နောင်တော် ဘုန်းကြီး ဦးပန်းအောင် ထံ၌ အပ်နှံ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာအမျိုးသားတို့၏ ထုံးစံအတိုင်း 'နမောဗုဒ္ဓါယ' မှစ၍ သင်ကြားလေသည်။ အသက် ၁၅ နှစ်အရွယ်တွင် မိခင် ဒေါ်ဖြေ ကွယ်လွန် အနိစ္စ ရောက်ပြီး နောက်တစ်နှစ် သက္ကရာဇ် ၁၂၁၉ ခုနှစ်၊ အသက် ၁၆ နှစ်တွင် ဝန်းသို စော်ဘွား၏ နောင်တော် ဘုန်းကြီးထံတွင် သာမဏေအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်။ ဘွဲ့မှာ 'ရှင်ဇဝန' ဖြစ်သည်။ ဆရာတော် 'အရှင်နန္ဒမဇ္ဈ' ထံတွင် ၆ ဝါတိုင်တိုင် ခိုလှုံ၍ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ကျမ်းဂန်များကို သင်ကြားတော်မူသည်။ ရှင်သာမဏေ ၆ ဝါ ပြည့်သည့်နှစ် သက္ကရာဇ် ၁၂၂၅ ခုနှစ် နှစ်ဦးတွင် ဥပသမ္ပဒကံဖြင့် ပဉ္စင်းဖြစ်၍ ဘွဲ့မှာ 'အရှင်ဇဝန' ပင် ဖြစ်သည်။ ၁၆ နှစ် မတိုင်မီကပင် မြန်မာပျို့ ကဗျာ လင်္ကာများကို ကြည့်ရှုလေ့လာပြီး ဒွေးချိုး၊ တေးထပ် စသည်များကို ရေးသားခဲ့သည်။ ကဗျာ ဝါသနာ ပါသည့်အလျောက် ရဟန်းဝါ ၁၀ ဝါ မြောက်သောအခါ 'မဃဒေဝလင်္ကာသစ်'ကို ရေးသားပြီး ကဗျာအရာ၌ ပါရဂူမြောက်ဖြစ်ကြောင်း အောင်လံတံခွန် စိုက်ထူပြတော်မူသည်။

ဆရာတော်ကြီးသည် မိုးကုတ်၊ သီပေါတို့သို့ သာသနာပြုကြွတော်မူသည်။ ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့ လှူဒါန်းသော 'အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ' ဘွဲ့တံဆိပ်ကို ခံယူတော်မူသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၈၁ ခုနှစ်တွင် စစ်ကိုင်း၊ ပခုက္ကူ၊ ပြည်၊ ဇလွန်၊ ဟင်္သာတ၊ ပုသိမ်၊ ရန်ကုန်မြို့များသို့ ကြွရောက်၍ သာသနာပြုတော်မူပြန်သည်။ ထို့နောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၈၁ ခုနှစ် တပေါင်းလတွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ပုဇွန်တောင်၊ ညောင်တုန်းကျောင်းတိုက်တွင် တရားဓမ္မ ဟောပြပြီး အထက်အညာ မန်လည်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိတော်မူပြီးနောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၈၂ ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလအတွင်း သက်တော် ၇၉ နှစ်၊ ဝါတော် ၅၉ ဝါ အရောက်တွင် မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပျံလွန်တော်မူသည်။[၁]

---

[၁] သုတ၊ မောင်၊ ၂၀၀၂၊ ၂၈၁–၂၈၄။

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဘင်္ဂလီ၊ နာဂရီ၊ သီဟိုဠ်၊ မာဂဓီစသော ဘာသန္တရကျမ်းများကိုလည်း တတ်မြောက်တော်မူသည်။ ဆရာတော်ကြီးသည် ငယ်စဉ်မှစ၍ ဒွေးချိုး၊ လေးချိုး၊ တြိချိုး၊ ဘုန်းကြီးပျံ့ငိုချင်းများ၊ ဒုံးချင်း၊ သံချိုကဗျာများ၊ သျှိုးလိုက်ရတုနှင့် စောင်းသီချင်း၊ မောင်းသီချင်း၊ အံတော်သီချင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပြဇာတ်မျိုးစုံနှင့် ဇာတ်ချင်းများကိုလည်းကောင်း ပုဒ်ရေပေါင်းများစွာ ရေးဖွဲ့ သီကုံးခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် မန်လည်အမေးအဖြေပေါင်းချုပ်၊ မန်လည်ကဗျာပေါင်းချုပ်၊ မင်္ဂလာရတုပေါင်းချုပ်၊ မန်လည်ဘုရားရှိခိုးပေါင်းချုပ် ကျမ်းပေါင်းများစွာကိုလည်း ပြုစုခဲ့သည်။[၁]

၂။ မန်လည်ဆရာတော်နှင့် မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်

မဃဒေဝလင်္ကာသစ်သည် ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်၊ ဧကနိပါတ်၊ အပဏ္ဏကဝဂ်လာ၊ ကိုးခုမြောက် ဘုရားအလောင်း မဃဒေဝမင်းကြီးအကြောင်း ကျောရိုးပြု၍ ရေးဖွဲ့ထားသော ပျို့လင်္ကာကျမ်း ဖြစ်သည်။

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားခဲ့သမျှ ကျမ်းဂန်စာပေများအနက် 'မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်' ကျမ်းမှာ အထူးခြားဆုံး၊ အပေါ်လွင်ဆုံး ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ကြီး၏ စာပေဘာဝ မီးရှူးရောင်ကို တပြောင်ပြောင် တဝင်းဝင်း ထွန်းလင်းတောက်ပစေခဲ့သည့် ကျမ်းတစ်စောင် ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ကြီးသည် မဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကျမ်းကို ဉာဏ်မီးတောက်စအရွယ် ပဉ္စင်းဆယ်ဝါအရတွင် စတင်ရေးသားခဲ့ပါသည်။ သာမဏေဘဝက သင်ကြားဆည်းပူးခဲ့ရသော မဃဒေဝဇာတ်တော်ကို အမှတ်ရကြည်ညိုမြဲခြင်း၊ ပညာရည်နို့သောက်စို့ကြသည့် နောင်လာနောက်သားတို့အဖို့ ဗဟုသုတပြည့်ဝစေလိုခြင်း၊ မိမိအား ဝိဇ္ဇာသိပ္ပနှစ်ဌာနတွင် ဆရာစားမချန်၊ အကြွင်းအကျန်မရှိ သင်ကြားပို့ချခဲ့သော ဆရာသခင်တို့အား စာပေဖြင့် ပူဇော်လိုခြင်း စသည့် ဆန္ဒများအရ ဤမဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကြီးကို ဖွဲ့နွဲ့သီကုံးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဆရာတော်၏ စာများအရ သိရပါသည်။

ဤမဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကျမ်းကြီးကို ဆရာတော်သည် စိတ်ပါဝင်စားစွာ လေးကန်ဖင့်နွဲ့ခြင်း မရှိဘဲ စတင်ရေးသားခဲ့သော်လည်း များမြောင်လှသည့် သာသနာပြုကိစ္စရပ်များ ရှိနေခြင်းကြောင့် စာရေးသားမှု ကြန့်ကြာခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆ ခုနှစ်တွင် တစ်ဖန် သတိရတော်မူပြန်သဖြင့် နေ့မနား ညမနား ရေးသားလာခဲ့ရာ၊ ၁၂၆၆ ခုနှစ်၊ တော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၁၄ ရက်၊ သောကြာနေ့ ည ၈နာရီ အချိန်တွင် အောင်မြင်ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။

---

[၁] နိုင်ငြိမ်း၊ ၂၀၀၆၊ ၅၆။

ဆရာတော်ကြီး ရေးသားခဲ့သည့် လက်ရေးစာမူကြမ်းကို ၁၂၆၉ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့၊ ဆိုင်းတန်းရပ် 'ရတနာဒီပပုံနှိပ်တိုက်' တွင် ပထမအကြိမ် စက်တင်ပုံနှိပ်ပါသည်။ မူရင်းကျမ်းနှင့်တွဲလျက် လိနတ္ထဒီပနီ အဖွင့်ကျမ်းပါ ပူးတွဲပုံနှိပ်ခဲ့ရာ အခန်းကြီး ၆ ခန်း၊ အပိုဒ်ပေါင်း ၃၂၂ ပိုဒ်၊ စာမျက်နှာပေါင်း ၃၀၄ မျက်နှာ ရှည်လျားသည်။ ရိုက်နှိပ်ပြီးစီးသည့် စာအုပ်ကို ဆရာတော်ကြီးကို ပြသရာ ဆရာတော်ကြီးက ဖတ်ရှုဖြည့်စွက်ပြီး ၁၂၇၆ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်ပိဋကတ်တိုက်တွင် ဒုတိယအကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခဲ့သည်။ ဒုတိယအကြိမ်တွင် လိနတ္ထဒီပနီ မပါဘဲ စာမျက်နှာပေါင်း ၄၈၆ မျက်နှာ၊ လင်္ကာပိုဒ်ရေပေါင်း ၆၂၄ ပိုဒ်ထိ တိုးတက်များပြားလာခဲ့သည်။ ဒုတိယအကြိမ် စာအုပ်ကိုလည်း ဆရာတော်ကြီးဖတ်ရှုပြီး စိတ်ကြိုက် ထပ်မံပြုပြင်တော်မူပါသည်။ ပြုပြင်ဖြည့်စွက်ထားသည့် တတိယစာမူကို ဆရာတော်ကြီး၏ တပည့်ဖြစ်သူ 'ဦးစန္ဒိမာ' က ကြီးကြပ်လျက် ပေထက်အက္ခရာတင်ခဲ့ရာ ၁၂၈၁ ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၃ ရက်နေ့တွင် ပြီးစီးခဲ့၏။ ပေစာအားဖြင့် ၂၆ အင်္ဂါ ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ ဦးစန္ဒိမာဆိုသူမှာ မန္တလေးမြို့၊ ဘုရားကြီး အနောက်ဘက်မုခ် ရွှေရေးဆောင်ကျောင်းတိုက်အုပ်ဆရာတော် ဖြစ်သည်။

ထိုပေမူကိုလည်း စစ်ဆေးပြုပြင်ပြီး ပြင်ဆင်ရေးသားချက် ၅၅၅ ခု၊ ဖြည့်စွက်ချက် ၉၉၇ ခု ထွက်ရှိသည်။ အခန်းကြီး ၆ ခန်း၊ အခန်းငယ် ၅၀ ပါဝင်ကာ လင်္ကာပိုဒ်ရေပေါင်း ၆၂၅ ပိုဒ် ကျယ်ဝန်းလာခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးစာမူကြီးကို ၁၂၈၉ ခုနှစ်၊ နတ်တော်လကွယ်တွင် ဆရာတော်ကြီး ပျံလွန်တော်မူပြီး (၇)နှစ် အကြာတွင် ပါဠိဆရာကြီး ဦးဖေနှင့် ဦးညွန့်တို့က ကြီးကြပ်ကာ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋကတ်တိုက်ကပင် တာဝန်ယူ၍ ပုံနှိပ်ခဲ့သည်။

မဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကျမ်းတွင် ပါဝင်သော အခန်းကြီးများမှာ လောကဟိတစရိယခန်း၊ သံဝေဂခန်း၊ ပုတ္တောဝါဒခန်း၊ အမစ္စောဝါဒခန်း၊ ဗြဟ္မစရိယခန်း၊ နိဂမခန်းတို့ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ကြီးသည် ရာဇဝင်ဆိုင်ရာ၊ နက္ခတ်ဗေဒင်ဆိုင်ရာ၊ ဆေးပညာဆိုင်ရာတို့ကို ကျွမ်းကျင်နှံ့စပ်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် မဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကျမ်းကြီးသည် ရာဇရေးနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ မင်းမှုးမတ်ရေးရာနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ ဗေဒင်ပညာနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ ယောကျ်ား၊ မိန်းမတို့နှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ စစ်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း အဘက်ဘက်မှ စုံလင်လှသော 'သုတကြွယ်လှ မဃဒေဝကျမ်း' တစ်ဆူ ဖြစ်ပါသည်။ လူ့ဘဝအတွက် သုတအစုံအလင် ပေးနိုင်သော 'လူ့ဘဝ သုတကြေးမုံ' ဟု ဆိုကလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။

၃။ အလင်္ကာဟူသည်

အလင်္ကာ ဟူသည် ပါဠိစကား အလင်္ကာရမှ 'ရ' သရကျေ၍ အလင်္ကာ ဖြစ်လာသည်။ စာအဖွဲ့အနွဲ့ အဆင်တန်ဆာဟု အနက်ရသည်။ အလင်္ကာတန်ဆာ ဆင်ရာတွင် သဒ္ဒါလင်္ကာရ စကားတန်ဆာဆင်ခြင်းနှင့် အတ္ထာလင်္ကာရ အနက် တန်ဆာဆင်ခြင်းဟူ၍ နှစ်မျိုး တွေ့ရသည်။ စာဆိုတို့သည် မိမိတို့၏စာများတွင် ဆိုလိုချင်သော အကြောင်းအရာကို ပို၍ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင်၊ ပို၍နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းအောင် တန်ဆာဆင်တတ်ကြသည်။ မိန်းကလေးတစ်ဦးသည် သူ၏ပင်ကိုအလှ ပေါ်တွင် ပို၍လှပစေရန်အတွက် အဆင်တန်ဆာအမျိုးမျိုးဖြင့် အလှဆင်ကြသည်။ 'အပြစ်ဒေါသတို့ ကင်းစင်သော အစီအကုံး အဖွဲ့အဆိုသည် ပင်ကိုပကတိအားဖြင့် ရုပ်ရည်ချောမောလှပသော မိန်းမပျိုနှင့် တူ၏။ သဒ္ဒါလင်္ကာရနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ထိုမိန်းမ၌ လင့်ဝတ် စသည် ပြည့်စုံ၍ အရာရာလိမ္မာရေးခြားရှိခြင်း စသော ဂုဏ်တို့နှင့် တူကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပင်ကိုလှပချောမောသောမိန်းမ၌ သီလဗလ၊ ဘောဂဗလ စသော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံ၍ ပုတီး၊ နားဍောင်း စသော ဝတ်စားတန်ဆာတို့ကို ဆင်ယင်အပ်ပါမူ မြင်တွေ့ကြသူတိုင်း ချစ်ခင်နှစ်သက်ဖွယ် အလွန်တင့်တယ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ အပြစ် ဒေါသ ကင်းစင်သော အဖွဲ့၌လည်း ဂုဏ်တည်းဟူသော သဒ္ဒါလင်္ကာ ရရှိစေပြီးလျှင် အနက်တန်ဆာဟူသော အတ္ထာလင်္ကာရနှင့်လည်း ပြည့်စုံပါမူ ပညာရှိကြီးများ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်ကြောင်း'[၁] မြန်မာအလင်္ကာကျမ်း၌ ဖော်ပြ ထားသည်။ ထို့ကြောင့် အဆင်တန်ဆာများဖြင့် ခြယ်မှုန်းသောအခါ မိန်းမပျိုလေးသည် ပို၍လှပတင့်တယ်သကဲ့သို့ အလင်္ကာအဆင်တန်ဆာများဖြင့် စာပေတစ်ရပ်ကို တန်ဆာ ဆင်သောအခါ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော စာပေအဖွဲ့အနွဲ့တစ်ခု ဖြစ်လာပေသည်။

၄။ မယဒေဝလင်္ကာသစ်မှ ဥပမာအလင်္ကာများ

ဥပမာအလင်္ကာဆိုသည်မှာ 'ဂုဏ်တူအနက်ဖြင့် ခိုင်းနှိုင်း၍ ပြောဆိုရေးသားသော အလင်္ကာ တစ်မျိုး"[၂] ဖြစ်သည်။ ဥပမာအလင်္ကာသည် ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာ (၃၅)မျိုးတွင် ပါဝင်သည်။ 'ဥပမာန၊ ဥပမေယျ နှစ်ခုတို့၏ အချင်းချင်း တူညီသောအဖြစ်သည် ဥပမာမည်၏'[၃]ဟု မြန်မာအလင်္ကာကျမ်းတွင် ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပမာ အလင်္ကာဆိုသည်မှာ အဓိကပြောလိုသောအကြောင်းအရာ အနှိုင်းခံ (ဥပမေယျ)ကို ပို၍

---

[၁] ပဏ္ဍိတထေရ်၊ အရှင်၊ ၁၉၇၅၊ ၁၁၇။

[၂] မြန်မာအဘိဓာန်၊ ၁၉၉၁၊ ၁၉၉။

[၃] ပဏ္ဍိတထေရ်၊ အရှင်၊ ၁၉၇၅၊ ၁၂၉။

သိသာထင်ရှားသော အနိုင်း (ဥပမာန)နှင့် ခိုင်းနှိုင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ခိုင်းနှိုင်းရာတွင် ပြောလိုသော အကြောင်းအရာသည် ပို၍ထင်ရှားပေါ်လွင်လာပါသည်။

မန်လည်ဆရာတော်ကြီး၏ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်တွင် အတ္ထာလင်္ကာရ၊ သဒ္ဒါလင်္ကာရများဖြင့် တန်ဆာဆင်ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဥပမာအလင်္ကာများဖြင့် ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဗုဒ္ဓဝင်၊ ဇာတ်နိပါတ်၊ စာပေကျမ်းဂန်ကို အခြေခံသည့် ဥပမာအလင်္ကာများ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသည့် ဥပမာအလင်္ကာများကို တွေ့ရပါသည်။

၄၊ ၁။ ဗုဒ္ဓဝင်စာပေ၊ ဇာတ်နိပါတ်၊စာပေကျမ်းဂန်ကို အခြေခံသည့် ဥပမာအလင်္ကာများ

မန်လည်ဆရာတော်သည် စာပေကျမ်းဂန် နှံ့စပ်သိမြင်သူဖြစ်သောကြောင့် မဃဒေဝလင်္ကာသစ်တွင် ကျမ်းဂန်လာအကြောင်းအရာများကို ကိုင်စွဲ၍ ဥပမာအလင်္ကာများကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဆရာတော်သည် သံဝေဂခန်း၌ ကာမဂုဏ်အာရုံတို့ဖြင့် ပျော်မြူးနှစ်ခြိုက် စိတ်အလိုလိုက်နေကြသောသူတို့သည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၌ မေ့လျော့နေသဖြင့် သေသောအခါဝယ် ငရဲအိုး၌ ခြေလက်ဖောက်ထိုးကျ၍ တာရှည်လေးမြင့်စွာ ဦးခေါင်းမပေါ်အောင် ခံစားရပုံကို ဂင်္ဂါမြစ်ထဲသို့ မျှောပါလာသော ဆင်သေကောင်ကို လိုက်ပါစားသောက်နေသော ကျီးမိုက်သည် လောဘကြောင့် ပင်လယ်တွင်းကျဆင်း အသက်ပျောက်ရရှာပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းထားသည်။ ဇာတ်တော်လာ ကျီးမိုက်၏ အဖြစ်အပျက်နှင့် ကာမဂုဏ်၌ပျော်ပါး၍ ကောင်းမှုကုသိုလ် မေ့လျော့နေသူတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို ခိုင်းနှိုင်းကာ–

> "ဂင်္ဂါရေကြော၊ မျောသားပုပ်ရောင်၊ ဆင်သေကောင်ထက်၊
> တောတောင်ကမ်းခြေ၊ တက်မနေဘဲ၊ စိတ်ပြေလက်သာ၊
> စားသောက်ကာနှင့်၊ မကွာနှစ်ခြိုက်၊ လောဘတိုက်၍၊ စီးလိုက်အမြဲ၊
> ပင်လယ်ထဲဝယ်၊ လှိုင်းဝဲပုတ်ရိုက်၊ သေဘေးဆိုက်သား၊
> ကျီးမိုက်ကာက၊ ၄က်ဗာလသို့"[၁]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ကျီးမိုက်အဖြစ်အပျက်ကို ဥပမာနအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှုမေ့၍ ကာမဂုဏ်၌ ပျော်ပါးသူတို့၏ နောက်ဆုံးဖြစ်ရမည့်အဖြစ်ကို ပေါ်လွင်လာစေပါသည်။

---

[၁] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၆၉။

ထို့နောက် ပုတ္တောဝါဒခန်းတွင် ရုပ်အဆင်းသာရှိပြီး နှုတ်လျှာ မစောင့်ထိန်းသူ၊ အပေါ်ယံသာကောင်း၍ အတွင်းဆိုးသော လူ့ပေါက်ပန်း၊ လူ့သဖန်းမျိုးနှင့် ပေါင်းသင်းမိလျှင် အကျိုးမပွားတတ်ကြောင်းကို မဟော်သဓာဇာတ်တော်မှ ကေဝဋ္ဋပုဏ္ဏား၏ နဖူးရှိအမာရွတ်က ကေဝဋ္ဋအား အကျိုးမပွားပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ –

"အဆင်းမျှသာ၊ အပေါ်ဝါလျက်၊ နှုတ်လျှာပေါ့ဆန်း၊ လူ့ပေါက်ပန်းနှင့်၊
လူ့သဖန်းမျိုး၊ အတွင်းဆိုးကို၊ မြတ်နိုးမိငြား၊ ကျိုးမပွားဘူး၊
ပုဏ္ဏားကေဝဋ္ဋ၊ အမာရွတ်သို့"[၁]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ လူ့ပေါက်ပန်း၊ လူ့သဖန်းတို့ကို ဇာတ်တော်မှ ကေဝဋ္ဋပုဏ္ဏား၏ နဖူးမှအမာရွတ်နှင့် ဥပမာပြုကာ ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထင်ရှားသိသာပေါ်လွင်၍ ခွန်အားရှိသော အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖန် မင်းတို့အပေါ်တွင် မထေမဲ့မြင်၊ မလေးမစားမပြုသင့်၊ ပြုမိပါက အသက်အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ကြောင်းကို ဇာတ်တော်မှ ခြသေ့်မင်းကို မထေမဲ့မြင် ပြုသော ဝက်၏ အသက်အန္တရာယ်ကျရောက်ပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ ရှေးအခါက ခြသေ့်မင်းနှင့် တောဝက်တို့တွေ့ကြရာ ခြသေ့်မင်းက တောဝက်သား မစားလို၍ ရှောင်သွားသည်။ တောဝက်က ငါကဲ့သို့သော တောဝက်ကို ကြောက်ရွံ့၍ ရှောင်ခွာသွားသည်ဟု မထေမဲ့မြင် ပြောဆိုလိုက်ရာ ခြသေ့်မင်းက ဒေါသထွက်၍ ခုန်အုပ်ကိုက်သတ်လိုက်သဖြင့် အသက်သေဆုံးရသည်။ ထိုသို့ မလေးမစားပြုသော ဝက်၏ အန္တရာယ်ကျရောက်ပုံနှင့် မင်းအပေါ် မထေမဲ့မြင်ပြုသူတို့၏ အန္တရာယ်ကျရောက်ပုံတို့ကို ခိုင်းနှိုင်းကာ–

"ရှေးသောခါက၊ တေဇာပြင်းရှိန်၊ မိဂိန္ဒြ၊ သားများဘုရင်၊ မစားချင်၍၊
လမ်းတွင်တွေ့ငြား၊ ရှောင်ကာသွားသော်၊ ငါ့အားမဘောက်၊
ခြသေ့်ကြောက်ဟု၊ မလောက်မလေး၊ မာန်ထောင်သွေးလျက်၊
သေဘေးမသိ၊ မိုက်မိမိုက်မဲ၊ အတင့်ရဲသည့်၊ ဝက်မွဲ၏နှယ်"[၂]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ကျမ်းဂန်မှ အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ရေးဖွဲ့ထားသောကြောင့် လေးနက်ခံ့ညားမှု ဖြစ်စေရုံသာမက ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေပါသည်။

အမစ္စောဝါဒခန်းတွင် မင်းခစားတို့ လိုက်နာကျင့်ကြံရမည့် စည်းကမ်းများကိုလည်း လမ်းညွှန်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ တစ်ပါးရပ်မြေသို့ အရှင်က စေခိုင်း

---

[၁] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၁၁၄။
[၂] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၁၂၁။

သောအခါ ကိစ္စအလုံးစုံကို ပြီးပြည့်စုံအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သူ ဖြစ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းကို မဟော်သဓာဇာတ်တော်မှ လိမ္မာပါးနပ်၍ အရှင့်အကျိုးကို ပြီးပြည့်စုံအောင် ဆောင်ရွက်တတ်သော အမရာ မွေးထားသော ကျေးသားနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ –

"တစ်ပါးရပ်မြေ၊ အရှင်စေသော်၊ မသွေဉဿုံ၊ ကိစ္စကုံအောင်၊
ဆောင်တုံရေးရာ၊ လွန်လိမ္မာသည့်၊ အမရာမွေး၊ မဟော်ကျေးသို့"[၁]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ မင်းခစား၊ မင်းမှုထမ်းတို့သည် မဟော်သဓာဇာတ်တော်မှ အမရာ၏ကျေးကဲ့သို့ လိမ္မာပါးနပ်စွာ ကိစ္စအလုံးစုံကို ပြီးပြည့်စုံအောင် ဆောင်ရွက်တတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ ကျမ်းဂန်လာ ဥပမာအလင်္ကာ မြောက်သော အဖွဲ့ ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် အမစ္စောဝါဒခန်းတွင် အလှူဒါနပြုရာတွင် ပုဗ္ဗ၊ မုဥ္စ၊ ပရ ဟူသော စေတနာသုံးတန်ဖြင့် မလှူပါက နောင်ဘဝ၌ ချမ်းသာမှု နည်းပါးပြီး ရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်ဖြစ်ပုံကို အတိတ်ဘဝတွင် အလှူဒါနပြုရာ၌ စေတနာသုံးတန် မပြတ်၍ ရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်သော ဘုရားဟောဇာတ်နိပါတ်မှ ကုသမင်း၊ ပဥ္စပါပီ တို့နှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ–

"မဟာကုသ၊ ပဥ္စပါပီ၊ မဟောသီသို့"[၂]

ဟူ၍ ပမာပြုရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ဇာတ်တော်မှ လူတို့ရင်းနှီးပြီးသား ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ခိုင်းနှိုင်းထားသောကြောင့် ဆိုလိုချင်သော အကြောင်းအရာမှာ ပို၍ထင်ရှားပေါ်လွင်လာပါသည်။

မန်လည်ဆရာတော်သည် ကျမ်းဂန်လာ ဥပမာများကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဆိုလိုချင်သော အကြောင်းအရာ၊ အဖြစ်အပျက်၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်အောင် ရေးဖွဲ့နိုင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်အောင် စာပေကျမ်းဂန်များမှ လိုက်ဖက်သည့် အကြောင်းအရာကို ရွေးချယ်တတ်ရန် လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ ရွေးချယ်တတ်ရန်လည်း စာပေကျမ်းဂန် ဗဟုသုတပြည့်စုံရန် လိုအပ်ပေသည်။ အကြောင်းအရာနှင့်လိုက်ဖက်သော ဥပမာများကို စာပေကျမ်းဂန်များမှ ထုတ်နှုတ်ဖော်ပြနိုင်ခြင်းသည် ဆရာတော်၏ စာပေကျမ်းဂန်နှံ့စပ်မှု ဗဟုသုတကြွယ်ဝမှုကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

---

[၁] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၂၈၁။
[၂] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၂၈၅။

၄၊ ၂။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသည့် ဥပမာအလင်္ကာများ

ဥပမာအလင်္ကာဆိုသည်မှာ အဓိကပြောလိုသော အကြောင်းအရာကို ထင်ရှားသော အရာနှင့် ခိုင်းနှိုင်း၍ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းအောင် ရေးဖွဲ့သော အဖွဲ့မျိုး ဖြစ်သည်။ မန်လည်ဆရာတော်သည် အကောင်အထည် မမြင်ရသော သဘောတရားများကို ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကမှ အကောင်အထည် မြင်ရသောအရာနှင့် ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ ရေးဖွဲ့သောအခါ အနှိုင်းခံ၏သဘောသည် ထင်ရှားပေါ်လွင် လာပါသည်။

မဃဒေဝလင်္ကာသစ်တွင် သံဝေဂခန်း၌ တဏှာဟူသည် တပ်မက်ဖွယ်အရာကို တွေ့လျှင် ကိလေသာကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်စေပုံကို ဆင်မုန်ယိုသည့်အခါ ဒေါသအရှိန်အဟုန် ဖြစ်ပေါ်ပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ–

"ဤတဏှာဟူ၊ မိုက်မည်းထူလည်း၊ တပ်သူတွေ့ခါ၊ လွတ်မခွာရှင့်၊
ကိလေသာဟုန်၊ ကျဆင်မုန်သို့"[၁]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ မမြင်သာသော ကိလေသာအဟုန်၏သဘောကို သိသာ ထင်ရှားသော မုန်ယိုနေသော ဆင်၏ ဒေါသအရှိန်အဟုန်နှင့် ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထား သောကြောင့် ဆိုလိုချင်သော သဘောမှာ ပေါ်လွင်လာပါသည်။ စိတ်မျက်စိတွင် မြင်ယောင်လာစေသော ခွန်အားရှိသော အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့နောက် ခန္ဓာကိုယ်ကြီး၌ ကိလေသာ၊ တဏှာအာရုံတို့ဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေ တတ်သည့် သဘောကို ပင့်ကူအိမ်၊ ချုံပုတ်တို့၏ ရှုပ်ထွေးနေသည့် သဘောနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ –

"ဤခန္ဓာကား၊ ကိလေသာမြူ၊ တဏှာဟူသည်၊ ပင့်ကူထွေးရစ်၊
ချုံစေးပျစ်သို့"[၂]

ဟူ၍ မိမိပတ်ဝန်းကျင်တွင် မြင်တွေ့ရသော အရာနှင့် ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုသို့ တဏှာ၏သဘောကို ရှုတ်ထွေးနေသော ပင့်ကူအိမ်၊ ချုံပုတ်တို့နှင့် ခိုင်းနှိုင်း ထားသောကြောင့် ပို၍ထင်ရှားပေါ်လွင်လာပါသည်။

တစ်ဖန် ပထဝီ၊ တေဇော၊ အာပေါ၊ ဝါယောတည်းဟူသော မဟာဘုတ် လေးပါးဖြင့် ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းထားသော ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် နေ့ညမပြတ် ကျွေးမွေးပြုစု၊

---

[၁] မန်လည်ဆရာတော် ၊ ၂၀၀၃၊ ၅၄။
[၂] မန်လည်ဆရာတော် ၊ ၂၀၀၃၊ ၅၄။

အဝတ်အစားများဖြင့် ဆင်ယင်သော်လည်း အိုနာသေခြင်းနောက်သို့သာ လိုက်တတ်ပုံကို ယောကျ်ားက မည်မျှပင် အလိုလိုက်သော်လည်း ဖောက်ပြန်မြဲ ဖောက်ပြန်တတ်သော မယားဆိုးနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ–

"ဤကိုယ်ကိုလည်း၊ ထိုထိုဝတ်စား၊ ဟာရများနှင့်၊ မခြားနေ့ည၊
လုံ့လကြီးစွာ၊ လုပ်ကျွေးပါလျက်၊ အိုနာသေခြင်း၊ သူ့ဘက်တွင်းသို့၊
အတင်းပင်သာ၊ လိုက်တတ်စွာ၏၊ မဟာဘုတ်မျိုး၊ မယားဆိုးသို့"[၁]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဖောက်ပြန်မြဲ ဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောခြင်းတူသည့် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးနှင့် မယားဆိုးကို ခိုင်းနှိုင်းထားသောကြောင့် မြင်သာလွယ်သည်။ ဆိုလိုချင်သည့်သဘောကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ပေါ်လွင်စေသော ဥပမာအလင်္ကာကောင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထို့နောက် လောကီချမ်းသာ ဟူသည် အချိန်ကြာမြင့်စွာ မတည်မြဲသည့် သဘောကို ကောင်းကင်မှ သက်တန့်၏ မတည်မြဲပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ–

"ထက်ဖျားမိုးပေါ်၊ သက်တန့်ပေါ်သို့၊ ရှုမျှော်ပြက်ပြက်၊
ကြည်တွင်းပျက်ခဲ့"[၂]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ အချိန်ကြာမြင့်စွာ မတည်မြဲသည့် သဘောခြင်းတူသည့် လောကီချမ်းသာနှင့် သက်တန့်ကို ခိုင်းနှိုင်းထားသည်။ ထင်ရှားပေါ်လွင်သော ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသည့် ဥပမာအလင်္ကာ ဖြစ်သည်။

မဃဒေဝမင်းကြီးသည် အသက်အရွယ်ရလာသော်လည်း ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်၌ ရက်ကြောက်ခြင်းကင်းစွာ ပျော်ပါးနေပုံမှာ အရက်သမားတစ်ဦး၏ ခွက်ကပ်အကျန်ဖြင့် မူးနေသည့် ဖြစ်အင်နှင့်တူကြောင်း ဆင်ခြင်မိပုံကို–

"မဆမမျှော်၊ အရွယ်ကျော်အောင်၊ တမော်မက်မက်၊ မကြောက်ရက်ဘဲ၊
အရက်ပြတ်ရူး၊ ခွက်ကပ်မူးသို့"[၃]

ဟူ၍ ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ မြင်သာလွယ်သော အကြောင်းအရာနှင့် ခိုင်းနှိုင်းထားသော ဥပမာအလင်္ကာ ဖြစ်သည်။

[၁] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၅၄။
[၂] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၅၈။
[၃] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၆၆။

တစ်ဖန် ပုထုဇဉ်လူသားတို့သည် သေခြင်းတရားကို မေ့လျော့ကာ လက်ရှိဘဝကို စွဲလမ်းတပ်မက်နေပုံကို ငတ်နေသော ခွေးသည် အမဲရိုးကို ကိုက်ခဲ၍ မစွန့်ပစ်နိုင်၊ အာသာမပြေနိုင်ဘဲ တပ်မက်နေပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ–

> "အိမ်ရာဝတ်၌၊ ခွေးငတ်ရိုးခဲ၊ စွန့်နိုင်ဘဲလျှင်၊ ချင်ရဲမပြေ၊
> တပေပေတည့်၊ မသေကဲ့သို့"[၁]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသော ဥပမာအလင်္ကာ ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် မဃဒေဝမင်းကြီးသည် ကိလေသာအာရုံ၊ ကာမဂုဏ်၌ ပျော်ပျော်ကြီး စံစားနေသော မိမိ၏အသွင်မှာ ရွံ့စေးညွန်အိုင်တွင်းမှ မစင်ကြိုက်သော ဝက်မိုက်ကဲ့သို့ ဖြစ်ကြောင်း ဆင်ခြင်မိပုံကို–

> "မစင်ညစ်ကြေး၊ ရွံ့စေးညွန်ကြိုက်၊ ဝက်နယ်မိုက်၍"[၂]

ဟူ၍ ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ ကိလေသာအာရုံ၌ မိုက်မဲစွာ ပျော်နေသူ၏အသွင်ကို ပေါ်လွင်စေသော အလင်္ကာဖြစ်ပါသည်။

ထို့နောက် ရုပ်၊ နာမ်တရားတို့၏ ဖောက်ပြန်သောသဘောကို မေ့လျော့၍ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ နောက်သို့ လိုက်နေသော လူတို့၏ဖြစ်အင်ကို အသက်အန္တရာယ် ကျရောက်မည်ကို မဆင်ခြင်ဘဲ မီးပုံတွင်းသို့ ခုန်ဆင်းသော ပိုးဖလံနှင့်လည်းကောင်း၊ မြစ်ချောင်းတွင်းမှ ရေသာကြော၌ မျှောလိုက်ပါနေသော ငါးယစ်တို့နှင့် လည်းကောင်း ခိုင်းနှိုင်းကာ–

> "ညီးညီးပြောင်သား၊ အရောင်ဝင်းဝင်း၊ မီးပုံတွင်းသို့၊ ဝင်ဆင်းပိုးမိုက်၊
> ရေသာလိုက်၍၊ ရေ၌မြူးတက်၊ ရှူးပွက်ပွက်ဖြင့်၊ မူးမတ်သောင်းပြောင်း၊
> အိုင်မြစ်ချောင်းဝယ်၊ တပေါင်းတပျစ်၊ ငါးရှူးယစ်တို့၊ ကျိုးပြစ်မသိ၊
> မရှိဆင်ခြင်၊ မမြင်မမြော်၊ သေအောင်ပျော်သို့"[၃]

ဟူ၍ ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ သိသာထင်ရှားလွယ်သော မျက်မြင်ဥပမာ ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖန် အယူဝါဒအများကို လက်ကိုင်ထားသူတို့သည် သူတို့၏ အယူများကို တရားသေ ဆုပ်ကိုင်ထားပုံကို ဖားကို မြွေက မျိုကိုက်ခဲထားပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ–

---

[၁] မန်လည် ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၆၇။
[၂] မန်လည် ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၆၇။
[၃] မန်လည် ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၆၈။

"ဖားကို မြွေရဲ၊ မျိုကိုက်ခဲသို့" [၁]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ မမြင်သာသောသဘောကို မြင်သာသောသဘောနှင့် ခိုင်းနှိုင်းသောအခါ ထင်ရှားသိသာလာစေပါသည်။ အားကောင်းသော၊ ခွန်အားရှိသော မျက်မြင်ဥပမာအလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖန် လူတို့တွင် ပညာရှိပြီး တော်ဖြောင့်သော သဘောရှိသူကို ရှာရန် ခက်ခဲပုံကို ကျီးမဲတစ်ထောင်တွင် ကျီးဖြူတစ်ကောင်ရရန် ခက်ခဲပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ–

"နက်ကျောမွေးတောင်၊ ကျီးရာထောင်တွင်၊ တစ်ကောင်အဖြူ၊
ရှာမူရဖို့၊ ခဲ၏သို့ရှင့်" [၂]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသော ဥပမာဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် သူတော်ကောင်း၏ စကားတစ်ခွန်းသည် ဆန်စေ့ကျိုးမှုရှိသော ပြည်တန်ပတ္တမြားကဲ့သို့ အဖိုးထိုက်တန်ကြောင်းကို–

"ပတ္တမြား ဆန်ကျိုး၊ အဖိုးပြည်တန်၊ ဧကန်မုချ၊ တစ်လုံးရသို့" [၃]

ဟူ၍ ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ သူတော်ကောင်း၏ စကားတစ်ခွန်း၏ တန်ဖိုးရှိပုံကို ဆန်စေ့ကျိုးပမာဏမျှရှိသော ပြည်တန်ပတ္တမြား၏ တန်ဖိုးရှိပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းထားသည်။

ထို့နောက် သူတော်မဟုတ် သူယုတ်တို့နှင့် ပေါင်းသင်းမိပါက အန္တရာယ်ကျရောက်တတ်ပုံကို စိန်နှင့်သံပုရာ တွေ့သောအခါ အဆိပ်ဖြစ်၍ အန္တရာယ်ကျရောက်တတ်ပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ –

"သူတော်မဟုတ်၊ သူယုတ်တို့၌၊ တစ်ခိုက်မျှဖြင့်၊ ပေါင်းမိသင့်က၊
စိန်နှင့်သံပုရာ၊ အဆိပ်စာသို့" [၄]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိမိပေါ်လွင်စေသော ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသော ဥပမာဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖန် သက်ရှိသတ္တဝါမှန်သမျှတို့သည် သေမင်းလက်မှ လွတ်ရန်မလွယ်၊ သေမင်း၏ခေါ်ဆောင်ရာနောက်သို့ မလွဲမသွေလိုက်ပါကြရမည်ဖြစ်ပုံကို ရေနည်းသော

---

[၁] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၇၃။
[၂] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၁၁၄။
[၃] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၃၂၀။
[၄] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၂၄၉။

အိုင်အတွင်း၌ ကျက်စားနေသော ငါးတို့သည် ရေခန်းခြောက်၍ သေရမည့်အသွင်နှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ–

"ရေငယ်နည်းပါး၊ အိုင်ပက္ကား၌၊ ကျက်စားနေကျင်၊ ငါးအသွင်သို့"[၁]

ဟူ၍ ခိုင်းနှိုင်းထားပါသည်။ ထိုသို့ခိုင်းနှိုင်းမှုကြောင့် သေမင်းခေါ်ဆောင်ရာ နောက်လိုက်ပါရမည့်သူတို့၏ အသွင်သည် ပို၍ပေါ်လွင်လာပါသည်။ ထင်ရှားသိသာသော မျက်မြင်ဥပမာတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ထို့နောက် နန်းတော်တွင်း၌ ဝိုင်းဝန်းဖျော်ဖြေနေသော ရံရွေတော်များနှင့် မဃဒေဝမင်းကြီးအသွင်မှာ တောဆင်ပြောင်ကို အောက်မားဆင်နှင့် ကျုံးသွင်းထားသကဲ့သို့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွင်းမှ ရုန်းမထွက်နိုင်ကြောင်းကို–

"တောဆင်ပြောင်ကို၊ သွေးဆောင်အောက်မား၊ ကျုံးလှောင်ထားသို့"[၂]

ဟူ၍ ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ထိုသို့ ခိုင်းနှိုင်းဖွဲ့ဆိုထားသောကြောင့် ရံရွေများအလယ်မှ မဃဒေဝမင်းကြီး၏အသွင်မှာ မျက်စိတွင် ပို၍မြင်ယောင်လာစေပါသည်။ ထိမိသော ဥပမာ အခိုင်းအနှိုင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖန် အာရုံခြောက်ပါးတွင် ကောင်းသောအာရုံ၊ မကောင်းသောအာရုံတို့၌ ပျော်မွေ့နေကြသော သတ္တဝါဟူသမျှတို့သည် ကိလေသာဝဋ်၊ ကမ္မဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်တို့နှင့် မလွတ်ကင်းနိုင်ဘဲ ယမမင်းနိုင်ငံမှ စာရင်းဖျက်သည်ဟူ၍ မရှိ။ လူ့ပြည်ရောက်လိုက်၊ အပယ်ရောက်လိုက်ဖြစ်ပုံကို ရက်ကန်းရက်ရာ၌ ယောက်လုံးမှ ချည်သည် တစ်ဖက်စွန်းမှ တစ်ဖက်စွန်း တုံ့ချည် ပြန်ချည် ဖြစ်နေပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ–

"အရှင်ယမမင်း၊ နိုင်ငံတွင်းက၊ စာရင်းမဖျက်၊ ဝမကွက်ဘဲ၊
တက်သက်တုံ့ပယ်၊ ရက်ကန်းရှယ်သို့"[၃]

ဟူ၍ ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဆရာတော်သည် စာပေကျမ်းဂန်နှံ့စပ်ရုံသာမက လူမှုဝန်းကျင်တွင်လည်း ဗဟုသုတစုံလင်သဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်၌ မြင်တွေ့နေရသော အရာတို့နှင့် ထင်ရှားအောင် ဥပမာပေးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ထို့နောက် ပုတ္တောဝါဒခန်း၌ မင်းကျင့်ဝတ်နှင့် ပတ်သက်၍ အုပ်ချုပ်သူမင်းသည် လက်အောက်ငယ်သားကို မြှောက်စားရာ၌ မတန်မရာ မမြှောက်စားသင့်ကြောင်းကို–

---

[၁] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၁၃၂။
[၂] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၉၁။
[၃] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၇၉။

"မတန်အရာ၊ သဒ္ဓါလွန်မြောက်၊ ကျွန်ကိုမြှောက်က၊ မျောက်ကိုချစ်ငြား၊
ခြုံဆွဲမှားသို့"[၁]

ဟူ၍ ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ မျောက်ကိုချစ်၍ ခြုံဆွဲပေးမိပါက နားမချမ်းသာဖြစ်ရသကဲ့သို့ လက်အောက်ငယ်သားကို မတန်မရာ မြှောက်စားမိပါက စိတ်ဆင်းရဲရကြောင်း နှိုင်းယှဉ်ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ သိသာ၊ မြင်သာ၊ ထင်ရှားသော ဥပမာဖြစ်သည်။ အနှိုင်း၏ ထင်ရှားသောဂုဏ်ကြောင့်၊ အနှိုင်းခံ၏ ဆိုလိုချင်သော အကြောင်းအရာသည် ပိုမိုပေါ်လွင်လာပါသည်။ ခွန်အားရှိသော အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖန် မိမိအပေါ် ကျေးဇူးရှိဖူးသူတို့အား မပြစ်မှားထိုက်ကြောင်း၊ သူတစ်ထူး၏ ကျေးဇူးကိုလည်း မမေ့သင့်ကြောင်း၊ ကျေးဇူးမေ့တတ်သူတို့၏ သဘောကို–

"ပျားစားလက်ဆေး၊ ရေရုပ်ရေးသို့"[၂]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ပျားရည်စားသုံးပြီးနောက် လက်ဆေးသည့်အခါ မည်သို့မျှ မကျန်ရစ်သကဲ့သို့ ရေတွင် အရုပ်ရေးသောအခါ မထင်သကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်ပုံကို ကျေးဇူးမေ့တတ်သူတို့ ဖြစ်ပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းထားသည်။ သိသာပေါ်လွင်သော မျက်မြင် ဥပမာကောင်း တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖန် ခန္ဓာငါးပါးရလာသော လူတို့သည် မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်မျိုး မရှိလျှင် သံသရာ၌ တလည်ပတ်ပတ်ဖြင့် လည်ပတ်နေရဦးမည်ဖြစ်ကြောင်းကို–

"သံသာပြည်၌၊ တလည်ပတ်ပတ်၊ စက်ရဟတ်သို့"[၃]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ သံသရာ၏ လည်ပတ်နေသော သဘောကို စက်ရဟတ်၏ လည်ပတ်နေသော သဘောဖြင့် ခိုင်းနှိုင်းထားသော ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသော ဥပမာတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် ဗြဟ္မစရိယခန်း၌ သတ္တဝါမှန်သမျှတို့သည် ကာမဂုဏ်အာရုံ၌ လိုက်စားပျော်ပါးရင်း သေကြရမည်ဖြစ်ပုံကို အချိုကြိုက်သော ပုရွက်ဆိတ်တို့သည် အချိုခွက်၌နစ်၍ သေဆုံးရပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ–

"ဇာတိဖျင်းမျိုး၊ ပိုးပရွက်မိုက်၊ အချိုကြိုက်တို့၊ စရိုက်သက်သက်၊
အချိုခွက်၌၊ နစ်လျက်မုချ၊ သေကုန်ကြသို့"[၄]

---

[၁] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၁၁၄။
[၂] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၁၂၉။
[၃] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၁၀၃။
[၄] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၃၂၃။

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကတွင် မြင်တွေ့ရသော အရာနှင့် ခိုင်းနှိုင်းထားသော ဥပမာဖြစ်သည်။ သိသာထင်ရှားသော ဥပမာ ဖြစ်သောကြောင့် ဆိုလိုချင်သော အကြောင်းအရာသည် ပို၍ ပေါ်လွင်လာပါသည်။

ထို့နောက် မိမိတတ်မြောက်ထားသည့် ပညာကို အချိန်အခါမသင့်ဘဲ ထုတ်ဖော် မပြသင့်ကြောင်းကို–

"ကြောင်လက်သည်းဝှက်၊ ပြင်မထွက်ပဲ၊ ထဲနက်ထားသို၊
ခါရောက်လိုမှ၊ ဗဟိုရ်ရွှေစည်၊ တီးတိုင်းမြည်သို့"[၁]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ကြောင်သည် အရေးကြုံလာပါမှ လက်သည်းကို ထုတ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဗဟိုရ်စည်ကြီးသည်လည်း တီးမှမြည်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း လူတို့ သည်လည်း မိမိပညာကို အရေးကြုံပါမှ ထုတ်ပြသင့်ကြောင်း ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ ထားသည်။ ထင်ရှားပေါ်လွင်သော ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသည့် ဥပမာအလင်္ကာ ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ပုတ္တောဝါဒခန်း၌ အပြင်ပန်းအားဖြင့် အရောင်အသွေး တောက်ပြောင် နေသော်လည်း အတွင်းစိတ်ဓာတ် နိမ့်ကျသူတို့အား အပေါ်ယံတွင် ဝင်းဝါနေ သော်လည်း အထဲ၌ ပိုးအတိပြည့်နေသော သဖန်းသီး၊ ကျီးအာသီးကဲ့သို့ ဖြစ်ကြောင်းကို–

"မစစ်မျိုးနွယ်၊ လူဝယ်ဖြစ်ဆန်း၊ လူ့ပေါက်ပန်းနှင့်၊ သဖန်းကျီးအာ၊
သီးပမာသို့"[၂]

ဟူ၍ ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထင်ရှားပေါ်လွင်သော ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသော ဥပမာ ဖြစ်သည်။

တစ်ဖန် ပညာမဲ့သူတို့သည် ရှေ့နောက်မဆင်မခြင်၊ မမြော်မတွေးဘဲ ပြုလုပ် တတ်ပုံကို ဆင်ကန်းတောတိုးသကဲ့သို့ ဖြစ်ကြောင်း–

"ပညာမဲ့မျိုး၊ ဆင်ကန်းတိုးသို့"[၃]

ဟူ၍ ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသော ဥပမာအလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။ မြင်သာလွယ်ပြီး ဆိုလိုချင်သော အကြောင်းအရာကို ပို၍ပေါ်လွင်စေသော ဥပမာအလင်္ကာကောင်း ဖြစ်ပါသည်။

---

[၁] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၃၂၃။
[၂] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၂၂၃။
[၃] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၂၁၁။

ထို့နောက် ဗဟုသုတပညာ နည်းပါးသော်လည်း စကားတတ် နှုတ်ကောင်း လုပ်ကာ ပြောနေခြင်းသည် ဒေါင်းမရှိသည့်နေရာတွင် ကျီးငှက်လှသည့်ပမာ ဖြစ်ကြောင်း–

"ဒေါင်းမရှိက၊ ကျီးငှက်လှသို့"[၁]

ဟူ၍ ခိုင်းနှိုင်းထားပါသည်။ ပညာရှိကို ဒေါင်းနှင့် ခိုင်းနှိုင်း၍ ပညာဗဟုသုတ နည်းပါးသူကို ကျီးနှင့် ခိုင်းနှိုင်းထားပါသည်။

ထို့ပြင် အသိပညာကင်းမဲ့သူတို့သည် အချိန်ကာလ၊ နေရာဒေသကို မကြည့်ဘဲ ထင်မိထင်ရာ ပြုမူတတ်ပုံကို မြို့ပြပြည်ရွာနှင့် ဝေးကွာသော တောကြက်တို့သည် နေ့ည အချိန်အခါမသိဘဲ မိမိတွန်လိုသည့်အချိန်တွင် အတောင်ပံရိုက်ခတ် တွန်တတ် ကြပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်းကာ–

"ပြည်ရွာမနီး၊ ကြီးသည့်ကြက်ကို၊ နေ့ညကိုလျှင်၊ ဗဟိုရ်မသိ၊
တွန်မိတွန်ရာ၊ တွန်တတ်စွာသို့"[၂]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ အသိပညာကင်းမဲ့သူနှင့် တောကြက်တို့၏ အချိန်ကာလ၊ နေရာဒေသမသိ ပြုမူတတ်ပုံတို့ကို ခိုင်းနှိုင်းထားသည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် မန်လည်ဆရာတော်သည် မဃဒေဝလင်္ကာသစ်တွင် ဥပမာအလင်္ကာပေါင်း မြောက်များစွာ ထည့်သွင်းကာ တန်ဆာဆင် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုသို့ ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဥပမာအလင်္ကာ၌ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံ၍လည်းကောင်း၊ ကျမ်းဂန်ကို အခြေခံ၍လည်းကောင်း ရေးဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျမ်းဂန်ကို အခြေခံသည့် ဥပမာများသည် ခံ့ညားမှုကို ဦးစားပေးပြီး ရေးဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသည့် ဥပမာများသည် ခံ့ညားမှုထက် နားလည်လွယ်မှုကို ဦးစားပေးသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဆရာတော်ကြီးသည် စာပေကျမ်းဂန်နှံ့စပ်ရုံ သာမက ဗဟုသုတလည်း ပြည့်စုံကုံလုံသူ ဖြစ်သောကြောင့် ဥပမာအလင်္ကာ မြောက်သော အခိုင်းအနှိုင်းတို့တွင် ထိမိပေါ်လွင်သော အခိုင်းအနှိုင်းတို့ဖြင့် ရေးဖွဲ့ သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ ရေးဖွဲ့မှုကြောင့် ဆိုလိုချင်သော အဓိပ္ပာယ်မှာ ပို၍ ပေါ်လွင်လာပါသည်။

---

[၁] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၂၁၇။
[၂] မန်လည်ဆရာတော်၊ ၂၀၀၃၊ ၂၁၇။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

မန်လည်ဆရာတော်၏ မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်သည် ရာဇရေး၊ ဓမ္မရေး၊ လောကရေး စုံလင်စွာ ပါဝင်သော ကျမ်းတစ်စောင် ဖြစ်သည်။ အခန်းကြီး (၆)ခန်းဖြင့် ရေးသားဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ပထမအခန်းသည် လောက၏အစီးအပွားကို ဖြည့်ပွားကျင့်ဆောင်ရာ အခန်းဖြစ်သော လောကစရိယခန်း ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအခန်းသည် သံဝေဂခန်း၊ တတိယအခန်းသည် သားတော်ကို ဆုံးမသော ပုတ္တောဝါဒခန်း ဖြစ်သည်။ စတုတ္ထခန်းသည် အမတ်တို့အား ဆုံးမသော အမစ္စောဝါဒခန်း ဖြစ်သည်။ ပဉ္စမအခန်းသည် မြတ်သောတရားကျင့်ရာဖြစ်သော ဗြဟ္မစရိယခန်း ဖြစ်သည်။ ဆဋ္ဌမခန်းသည် ဇာတ်တော်ကြီး အပြီးအဆုံးသတ်ရာဖြစ်သော နိဂမခန်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ရေးဖွဲ့ရာတွင် အလင်္ကာအဆင်တန်ဆာများကို ဝေဝေဆာဆာသုံး၍ ဇာတ်နိပါတ်၊ ဗုဒ္ဓဝင်၊ ရာဇဝင်၊ ဆေးကျမ်း၊ ဗေဒင်ကျမ်းစသော လောကီ လောကုတ္တရာဆိုင်ရာ ဗဟုသုတများစွာကို ထည့်သွင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဥပမာအလင်္ကာရေးဖွဲ့ရာတွင် ဆရာတော်သည် စာပေကျမ်းဂန် နှံ့စပ်သိမြင်သူ ဖြစ်သည့်အလျောက် စာပေကျမ်းဂန်၊ ဇာတ်နိပါတ်တို့ကို အခြေခံသော ဥပမာများကိုလည်း ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ဒိဋ္ဌဓမ္မလောက၌ မြင်တွေ့နေကျ ဥပမာများနှင့်လည်း ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ စာပေကျမ်းဂန်ကို အခြေခံသော ဥပမာများသည် ခံ့ညားလေးနက်သည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံသော ဥပမာများသည် ခံ့ညားလေးနက်မှုထက် နားလည်လွယ်မှုကို ဦးစားပေးသည်။ ဆရာတော်သည် ဥပမာအလင်္ကာများသုံးရာတွင် အကောင်အထည်မမြင်ရသော သဘောတရားတို့ကို အကောင်အထည်မြင်ရသော အဖြစ်နှင့် ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့သောကြောင့် မြင်သာလွယ်သည်။ ထင်ရှားပေါ်လွင်စေပါသည်။ ဆရာတော်ရေးဖွဲ့သော အလင်္ကာများကို ကြည့်လျှင် ဆရာတော်၏ အလင်္ကာဖန်တီးမှု စွမ်းရည်ထက်မြက်မှုကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ဆရာတော်၏ 'မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်'သည် ရာဇ၊ ဓမ္မ၊ လောကရေး စုံလင်ရုံသာမက ကဗျာအဖွဲ့အနွဲ့ကောင်းခြင်း၊ သဒ္ဒါလင်္ကာရ၊ အတ္ထာလင်္ကာရ ပြည့်စုံခြင်းတို့ကြောင့် မြန်မာစာပေလောကတွင်သာမက ဂီတ၊ ရုပ်ရှင်စသော အနုပညာရှင်များပါ အားကိုးအားထားပြုရသော ကျမ်းကြီးတစ်စောင် ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်သည် တစ်ခေတ်၊ တစ်ခါ၊ တစ်သာသနာတွင် ဗဟုသုတ အစုံအလင် ပါဝင်သော လင်္ကာကျမ်းကြီးဖြစ်၍ ယခုဘဝတွင်ရော နောင်တမလွန်အတွက်ပါ နှစ်ဖြာသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးစွမ်းနိုင်သော ကျမ်းတစ်ဆူ ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

နီငြိမ်း (အညာတက္ကသိုလ်)။ (၂၀၀၆)။ ***မန်လည်စာဆိုတော်***။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။

ပဏ္ဍိတထေရ်၊ **အရှင်**။ (၁၉၇၅)။ ***မြန်မာအလင်္ကာကျမ်း***။ ရန်ကုန်၊ သင့်ဘဝပုံနှိပ်တိုက်။

မန်လည်ဆရာတော်။ (၂၀၀၃)။ ***မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်နှင့် လိနတ္ထဒီပနီ***။ ရန်ကုန်၊ ဇေယျာသုခပုံနှိပ်တိုက်။

မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၁၉၉၁)။ ***မြန်မာအဘိဓာန်***၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

သုတ၊ **မောင်**။ (၂၀၀၂)။ ***စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိ***။ (ပဥ္စမအကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။